

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
registrator@enterprise.ministry.se
ann-christine.brunell@enterprise.ministry.se

Synpunkter på betänkandet SOU 2008:121, Innovationer och företagande – Sveriges framtid

BAKGRUND TILL INNOVATIONSBRONS SYNPNKTER

Den 17 december presenterade Jan-Olle Folkesson Utredningen om Statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag, SOU 2008:121. Utredningen är i allt väsentligt en översyn av statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag och syftet är att föreslå hur dagens offentliga finansieringsinsatser i företags tidiga skeden skall kunna bli mer effektiva och överskådliga, på både regional och nationell nivå. Arbetet med effektivisering och tydliggörande är mycket viktigt och i dagens ekonomiska läge helt avgörande för om Sverige ska ha kraft att fortsätta utvecklas och växa under och efter krisen.

Sverige har en stark forskningstradition och ett innovationssystem som kontinuerligt har utvecklats genom åren. Ett viktigt utvecklingssteg var när Innovationsbron bildades. Ambitionen var att avsevärt öka kommersialisering och nyttiggörande av de resurser som Sverige investerar i FoU och kunskap samt att bygga ett av EU: s starkaste marknads-kompletterande innovationssystem för stöd till forskningsrelaterade och kunskapsintensiva affärsidéer i tidiga stadier. Satsningen var framsynt och har bidragit till att utveckla innovationssystemet i linje med t ex rapporten The Race to the Top (Lord Sainsbury, oktober 2007), http://www.hm-treasury.gov.uk/d/sainsbury_review051007.pdf.

Ett lands förmåga att anpassa sig till och dra nytta av den globalt växande kunskapsbaserade ekonomin kommer på sikt att präglade landets utveckling och välstånd. Sverige presterar bäst av EU-länderna när The 2008 European Innovation Scoreboard (EIS) publicerades. Insatser och investeringar i FoU ger en delad förstaplats men vad gäller nyföretagandet är Sverige efter och sjunkande. Denna obalans är på sikt mycket allvarligt och ger ökad tyngd åt arbetet med att effektivisera och utöka finansierings- och rådgivningsinsatserna i företags tidiga skeden, som helhet.

Regeringen konstaterar, i den nyligen beslutade Forsknings- och innovationspropositionen, att forskningsresultat alltför sällan har lett till jobb, nya produkter och tillväxt i Sverige. I propositionen fastställs därmed ett antal insatser i syfte att möta utmaningen med ambitionen att forskningen i högre utsträckning än i ska dag komma till nytta och att insatser i högre utsträckning måste inriktas på den bästa forskningen inom områden av relevans för samhället och näringslivet.

Nästa steg i arbetet med det innovativa ekosystemet bör vara att, tillsammans med partners, entreprenörer och finansiärer ytterligare kraftsamla på högteknologisk och kunskapsintensiv kommersialisering.

Innovationsbrons synpunkter på förslaget baserar sig i huvudsak på en nulägesbild inkluderande den rådande finansiella krisen och på frågeställningen om förslaget, på ett väsentligt sätt, förbättrar förutsättningarna för Sverige att möta utmaningen att forskningen i högre utsträckning än i dag ska komma till nytta. Vidare diskuteras om förslaget innebär att Innovationsbron på ett effektivare sätt kan utföra sitt nuvarande uppdrag. Inom ramen för detta fokuserar vi primärt på förslaget att fusionera Almi Företagspartner och Innovationsbron AB. Förslaget har präglat möten mellan bl a Almis och Innovationsbrons ledningar under remisstiden. Ambitionen med denna dialog har varit att, ur ett kundperspektiv, finna styrkor och svagheter med dagens system och den föreslagna strukturen samt att söka analysera och bedöma de positiva och negativa effekter som skiljer ett nära samarbete med det föreslagna samgåendet.

SAMMANFATTNING

Innovationsbron är en specialiserad organisation med uppdraget att fokusera på forskningsrelaterade affärsidéer och tidig fas i ett företags utveckling. Detta uppdrag har ytterligare förtydligats i Forsknings- och Innovationspropositionen. De insatser som krävs för att forskningsrelaterade och kunskapsintensiva företag skall utvecklas skiljer sig i flera avseenden från de insatser som gynnar generell tillväxt av småföretag. Innovationsbrons verksamhet skiljer sig därmed väsentligt avseende kundgrupp, affärslogik, arbetssätt, produkt- och processutbud från Almis verksamhet.

De kunskapsintensiva företag som Innovationsbron stödjer har t.ex. ofta ett större kapitalbehov och längre tid till kundfinansiering än flertalet småföretag. Eftersom deras produkter och tjänster är nya behöver de arbeta intensivt med att definiera marknaden och utveckla sina produkter och tjänster. De ska också nå ut till en internationell marknad, vilket inte alltid är fallet med övriga småföretag. För Innovationsbrons företag finns det klara skillnader i affärslogik mellan olika branscher, faser och företagstyper, vilket gör att de insatser som Innovationsbron gör måste vara specialiserade och anpassade för varje enskilt företag. Innovationsbrons verksamhet baseras på ett nära samspel med de ledande inkubatorerna i landet och med universitets och högskolors holdingbolag, regionala satsningar och övriga innovationsinsatser vilket idag bildar mycket starka innovativa ekosystem runt landets universitet och högskolor. Vidare arbetar Innovationsbron nära följdinvesterare vars kompetens och erfarenhet är ovärderlig för att företag skall växa och utvecklas mot en internationell marknad. Dessa innovativa ekosystem har visat sig attrahera affärsänglar och tidiga kommersiella investerare på ett mycket positivt sätt. I kombination med en aktiv såddfinansiering leder detta till en effektiv och kundanpassad utveckling av innovationer och företag.

Insatser med offentliga medel måste syfta till att skapa förutsättningar för alla starka affärsidéer att utvecklas på bästa sätt. Detta ställer stora krav på professionalism och samverkan i innovationssystemet. Idag samlar Almi och Innovationsbron ett flertal spetskompetenser inom området och den kompetens och erfarenhet som byggts upp är en garant för att

verksamheterna skall utföras på ett bra sätt. Den nyligen presenterade rapporten Statligt finansierad företagsrådgivning (FBA) pekar just på att kompetens handlar om att säkra kundnyttan och om att optimera systemet med avseende på ansvars- och arbetsfördelning. Entreprenörernas och innovatörernas behov och profil är olika. Det inte är självklart, snarare osannolikt, att en enskild rådgivare eller aktör har all den kompetens och erfarenhet som är nödvändig för att skapa nytta, nöjdhet och resultat för företagaren/entreprenören.

Innovationsbron anser inte att den föreslagna fusionen mellan ALMI och Innovationsbron innebär att man möter de mål som regeringen fastställt på området. Det innebär inte heller en förbättring för Innovationsbrons målgrupper. Det övergripande förslaget att samla de statliga aktörerna, såsom ALMI, Innovationsbron, Stiftelsen Norrlandsfonden m.fl. samtidigt som ALMI föreslås utöka sitt produktutbud med Bankverksamhet samt Riskkapitalverksamhet är riskabelt och sannolikt mycket tidsödande.

En sammanslagningsprocess under de närmaste åren kommer att vara tidsödande och riskerar att vända fokus inåt, mot sammanslagningen, i stället för utåt mot stöd till entreprenörer och småföretag. Detta riskerar inte bara att ta resurser, tid och aktivt arbete med företagsstöd i anspråk, utan också att urvattna såväl Innovationsbron som Almi på den spetskompetens som finns idag.

Även om det är önskvärt att effektivisera och förenkla strukturen genom att minska antalet offentliga aktörer, så är det viktigt att undersöka närmare inte bara hur Almi och Innovationsbrons verksamheter, produkter och tjänster, står i relation till varandra, utan även hur samspelet är med Nutek, VINNOVA och Industrifonden samt med Industriforskningsinstitutet, Innovationskontoren m.m., innan beslut om ett eventuellt nästa steg tas.

Innovationsbron saknar i utredningen en analys som leder fram till förslaget, liksom en analys om hur den föreslagna organisationen ska åstadkomma de effekter som utgör utredningens utgångspunkter. En ändrad struktur och rollfördelning måste analyseras och utredas ytterligare innan ett så viktigt och kostsamt arbete eventuellt påbörjas. Det finns avsevärda risker med att verksamheten kommer att tappa tempo i en utdragen omorganisation vilket ytterligare tar energi från att stödja utvecklingen av småföretag. Vidare krävs en fördjupad internationell analys av liknande satsningar. I Norge, och i likhet med Danmark är de statliga finansieringsinsatserna till SME-företag huvudsakligen samlade under en statlig aktör. Kraftsamlingen gjordes 2004 i form av att man bildade Innovasjon Norge. Riksrevisionen i Norge genomförde under 2008 en granskning av Innovasjon Norge. Man finner bl a att en alldeles för liten andel satsningar med hög innovationshöjd trots att detta är kärnverksamhet samt att den komplexa organisationen medför en alltför låg verkningsgrad och effektivitet.

Viktigt är sedan att, efter en djupare analys och ev. kompletterade ägardirektiv, att staten fastställer och säkrar efterlevnad av direktiven så att de organisationer som arbetar med företagsfinansiering inte upplever ett konkurrensförhållande utan i stället samverkar, med finansiella produkter och spetskompetens, för att avsevärt förbättra stödet till småföretag.

Utredningens huvudförslag avisas därför. Innovationsbron anser inte att dagens svårigheter har sin lösning i ett organisatoriskt samgående utan i stället i tydliggörandet av roller och effektivare samarbete kombinerat med en förstärkning av aktörernas finansiella resurser.

Dagens finansiella kris medför också ett ökat behov av marknadskompletterande insatser. Offentlig finansiering i dessa skeden bör vara kontracyklisk och kompensera för marknadens svängningar. En försvagning av innovationssystemet i dagens situation kan få dramatiska effekter, både på kort och lång sikt.

INNOVATIONSBRONS ALTERNATIVA FÖRSLAG

Innovationsbron bildades med ambitionen att avsevärt öka kommersialisering och nyttiggörande av de resurser som Sverige investerar i FoU och kunskap. Innovationsbrons arbete har redan gjort skillnad. Enbart genom Innovationsbrons inkubatorprogram och såddfinansiering har Innovationsbron medverkat i att stötta och utveckla ett stort antal tillväxtföretag med positiva sysselsättningseffekter. Innovationsbron fokuserar på företag med hög kunskapsnivå, ofta forskningsbaserade med sikte på en internationell marknad, vilket gör tillväxtpotentialen och de långsiktiga positiva effekterna för Sverige mycket stora. Innovationsbron är övertygad om att Sverige fortfarande har en stor outnyttjad potential i att kommersialisera forskning och innovation. Denna potential kan realiseras genom att förtydliga aktörernas roller i innovationssystemet och genom välriktade, kraftfulla investeringar i kommersialisering kombinerat med en förstärkning av de finansiella resurser som finns för forskningsrelaterade småföretag. Innovationsbrons insatser hittills har i en internationell utvärdering visat vara effektiva, och organisationen har en styrka i att kombinera regionala och nationella insatser.

Innovationsbron föreslår att;

- Tydliggör och öka satsningen på kommersialisering av högteknologiska och kunskapsintensiva företag i Sverige genom att utöka finansierings- och rådgivningsinsatserna i företags tidiga skeden, t.ex. genom att ytterligare förstärka Innovationsbrons verksamhet men också till branschen, som helhet.
- Stärk resurserna hos Innovationsbrons brofästen, å ena sidan akademien och forskningsfinansierare, å andra sidan följdinvestorer och regionala partners, så att Sverige fullt ut kan dra nytta av de framstående forskningsresultat som tas fram.
- Samverkan mellan Almi och Innovationsbron stimuleras och förstärks t.ex. genom erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling. Den nationella potentialen ligger i att utnyttja "både och", inte "antingen eller" kombinerat med ytterligare resurser för denna viktiga insatsform.
- Almis och Innovationsbrons roller förtydligas, både med avseende på målgrupp och tillhandahållna produkter.
- Tydliggörandet av roller och insatsformer bör göras även i vidare mening och inkludera t.ex. Vinnovas och Nuteks verksamheter men även relateras till KKS, Mistra, SSF m.fl.

AVSNITT 2 NULÄGET – EN SAMMANFATTANDE BESKRIVNING

I betänkandets andra avsnitt sammanfattas hur nya företag huvudsakligen finansierar sin verksamhet med eget kapital. Underlaget baseras på material från ITPS och saknar i allt väsentligt ett resonemang om och referenser till högteknologisektorn och bolag som emanerar från forskning. Avsnittet om Regionala skillnader baseras enbart på en rapport från Glesbygdsverket och den schematiska bilden för kommersialiseringens olika faser saknar den samverkande och dubbelriktade dynamik som präglar utvecklingen av kunskapsintensiva och forskningsrelaterade affärsidéer.

Innovationsbron instämmer i resonemanget om behovet av offentlig kapitalförsörjning och det behov som finns av att ytterligare investera i tidiga företag för att långsiktigt säkra Sveriges välfärdsutveckling. Det är dock viktigt i detta sammanhang att understryka behovet av tillräckligt stora aktörer som har kraft att långsiktigt följa företagen och ha råd att anställa spetskompetenser som arbetar med kapitalförsörjningen.

Innovationsbron vill komplettera avsnittet om statliga insatser för företagsutveckling med en beskrivning av inkubatorer, rådgivning och affärsutveckling. En central del i finansieringen och utvecklingen av tidiga forskningsrelaterade och kunskapsintensiva företag har visat sig vara engagemanget av inkubatorer och i dessa den professionella coaching, krav och stöd som kompletterar finansieringen. Innovationsbrons medfinansiering till inkubatorer säkrar verkingsgraden på och träffsäkerheten i de finansieringsinsatser vi gör. Vidare utgör inkubatorerna ett mycket starkt nationellt kompetensnät som vi arbetar nära tillsammans med.

En del av det statliga åtagandet rör grundläggande rådgivning till innovatörer. En skillnad mellan innovativa företag och affärsidéer i tidiga faser och övriga företag i tidiga faser är bland annat att risken att misslyckas är relativt stor i samband med innovativa affärsidéer. Många innovativa idéer har också avsevärda kapitalbehov, en relativt lång väg att gå innan de når en marknad men samtidigt en stor tillväxtpotential på en internationell marknad. Man kan därför förvänta att ett litet antal riktigt lyckade satsningar kan ta kostnaden för de som fått stöd genom innovationssatsningar, men som inte når ända fram. Den tidigare nämnda utredningen om företagsrådgivning (FBA) konstaterar att det i nuläget finns en viss, men mycket begränsad undanträngning av privata aktörer på grund av den offentligt finansierade rådgivningen.

AVSNITT 3.1 ÖVERGRIPANDE PRIORITERAD VERKSAMHETSINRIKTNING

Innovationsbron ställer sig bakom utredarens förslag att *alla* starka affärsidéer ska få chansen att utvecklas till företag. Dock är det viktigt att betona ordet starka i detta sammanhang. Idag finns tendenser att för många idéer utan förutsättningar får inledande stöd och därigenom binder finansiella medel så att livskraftigare affärsidéer inte kan stöttas ända till kommersiell mognad.

AVSNITT 3.2 ETT GEMENSAMT NYTT BOLAG I NORRLAND

Innovationsbron avvisar förslaget att Norrlandsfonden ska införlivas i det nya Almi-bolaget

Norrlandsfondens roll i region Norr är mycket viktig speciellt då de är riskvilliga, har lång erfarenhet, bra kompetens och kan gå in i tidiga skeden med mindre insatser och därefter följa med bolagen i senare tillväxtskeden. Innovationsbron har ett djupt samarbete sedan lång tid tillbaka med Norrlandsfonden dels i direkta investeringar men även via de såddbolag som vi samäger i region Norr.

I Norr har det marknadskompletterande systemet dock alltför få riskfinansiärer. En sammanslagning gynnar inte, som vi ser det, vara sig det marknadskompletterande finansierings-systemet som helhet eller kapitalförsörjningen till innovationer, små och medelstora företag i regionen. Innovationsbron ser det som viktigt att de som idag finns kvarstår som autonoma organisationer.

AVSNITT 3.3 EN UTVECKLAD ALMI-KONCERN MED ETT BREDARE VERKSAMHETSUPPDRAG

Innovationsbron avvisar förslaget att Almi-koncernen utvecklas och får ett bredare verksamhetsuppdrag som innefattar ett samgående med Innovationsbron AB. Innovationsbron är däremot positiv till att en renodling sker i systemet för statliga finansieringsinsatser så att roller och mandat tydliggörs och effektivare processer för erfarenhetsutbyte och lärande inrättas. Utredningen ger en sammanfattning av dagens problem. Att genomföra en sammanslagning av organisationerna utan att det tillförs medel för fusionen med målet att effekterna snabbt skall komma systemet och kunderna till godo är naivt. Innovationsbron saknar en analys om hur den föreslagna organisationen ska åstadkomma de effekter som utgör utredningens utgångspunkter. Almi kommer, även utan en sammanslagning med Innovationsbron, att belasta sin organisation med utvecklings- och förändringsarbete och ska en sammanslagning med Innovationsbron ske riskerar hela innovationssystemet att under lång tid bli mycket introvert. I praktiken medför detta att kapaciteten avsedd för att stötta nya små och medelstora företag avsevärt försvagas.

Syftet med att göra en så omfattande förändring som utredningen föreslår är att den nya strukturen ska ha förutsättningar att bli avsevärt effektivare och tydligare än den är idag. Innovationsbron anser inte att dagens svårigheter har sin lösning i ett organisatoriskt samgående utan i stället i tydliggörandet av roller och effektivare samarbete kombinerat med en förstärkning av aktörernas finansiella resurser.

AVSNITT 3.3.1 FÄRRE REGIONALA OPERATIVA DOTTERBOLAG

Innovationsbron stödjer förslaget om färre regionala Almi-bolag. Det är rimligt att de nya regionala Almi-bolagen överensstämmer med den framtida regionuppdelningen, dvs. anpassas efter kommande större regioner, samt har en nationell dimension för erfarenhetsutbyte och lärande. Samtidigt är det dock mycket viktigt att verksamheterna i befintliga och väl fungerande lokala och regionala innovationssystem inte hämmas genom ökad centralisering.

AVSNITT 3.3.2 ALMI INNOVATIONSBRON AB – ETT SAMMANHÅLLET BOLAG FÖR UTVECKLING AV INNOVATIONER

Innovationsbron anser att analysen av förslaget att fusionera Almis innovationsverksamhet och Innovationsbrons verksamhet är för ytlig för att kunna bedömas fullt ut. Ett fortsatt arbete behöver underbyggas med ett djupare analysarbete, primärt en effektanalys på kort och lång sikt på respektive verksamheter och kundgrupper.

Almis och Innovationsbrons respektive verksamheter skiljer sig idag. Innovationsbron är specialiserad på affärsidéer med forskningsrelaterad affärslogik. De speciella insatser som krävs för att forskningsrelaterade och kunskapsintensiva företag ska utvecklas väl skiljer sig i flera avseenden från de insatser som gynnar generell tillväxt av småföretag, vilket är Almis verksamhetsområde. Almi och Innovationsbrons regionala verksamheter skiljer sig också avseende kundgrupp, arbetssätt, produkt- och processutbud samt målgrupp och affärslogik. Innovationsbron arbetar också i nära samverkan med inkubatorer och med Vinnova kring inkubatorerna.

Dagens finansiella kris medför ökat behov av marknadskompletterande insatser. Offentlig finansiering i dessa skeden bör vara kontrycklig och kompensera för marknadens svängningar. En försvagning av innovationssystemet i denna situation kan få dramatiska effekter, både på kort och lång sikt.

AVSNITT 3.3.4 PRINCIPIELLA STÅNDPUNKTER FÖR DET NYA ALMIS SATSNING PÅ ÄGARKAPITAL

Innovationsbron arbetar bl.a. med ägarkapital som en effektiv och träffsäker produkt i tidiga skeden. Arbetet bedrivs ofta tillsammans med andra investerare. Innovationsbrons roll som marknadskompletterande aktör innebär att allt eftersom småföretagen når marknadsacceptans, investerar Innovationsbron mindre och mindre för att slutligen lämna finansieringen åt privata aktörer.

Innovationsbron har hittills inte kunnat följa företagen och tillhandahålla finansiering med egna finansiella medel fram till att företagen fullt ut finansieras av kunder och privata aktörer.

I dagsläget är det ännu svårare att i tillräcklig utsträckning finansiera företagen. Utöver problem och svårigheter som uppstår i underfinansierade företag finns också en problematik kopplat till utspädning av entreprenörer. Med dagens finansiella situation sjunker värderingen på småföretagen så att entreprenörernas ägarandel, vid påföljande investeringar, späds ut så långt att intresset för att arbeta vidare med företaget minskar avsevärt.

Med Almi Invest, och ett starkt nät med matchande investerare i olika faser, finns kapital att tillgå även i något senare skeden av företags utveckling vilket är bra. Inom detta område finns förutsättning till ett närmare samarbete mellan Almi och Innovationsbron för att finna processer och produkter som bidrar till att bygga hållbara företag samtidigt som vi säkrar att det finns incitament för entreprenör/grundare genom ägande eller alternativa lösningar.

AVSNITT 3.3.5 FÖRETAGARESLUSSEN – EN TYDLIG INGÅNG

Rådgivning om var sökande skall vända sig är positivt. Beroende på affärslogik, bransch och behov av rådgivning kommer dock informationen att variera kraftigt. Innovationsbrons målgrupps rådgivningsresurser är oftast relaterade till de innovativa ekosystemen vid Universitet och högskolor, Inkubatorer och i vår egen organisation, är specialiserad och väl anpassad för vår målgrupp. Vi ser inte att en samling av dessa resurser i en ”sluss” i praktiken kommer att addera värde till det system som idag finns och fungerar väl. Det finns dock en potential i att förbättra samverkan mellan detta system och den företagsrådgivning som t.ex. Almi kundgrupper erbjuder så att erfarenhetsutbyte och kontaktnät stärks.

AVSNITT 3.3.7 DEN NYA FINANSIERINGSPRODUKTEN STARTGARANTIN

Innovationsbron ser inte förslaget på en startgaranti som tillämplig för den målgrupp som vi arbetar med.

Vår målgrupp präglas av skillnader i affärslogik mellan olika branscher, faser och företagstyper och där måste regional och lokal kompetens, i varje enskilt fall, kunna bidra med upp-sättandet av den kedja av krav och stöd som ger respektive affärsidé bästa möjliga förutsättningar att utvecklas på ett bra sätt.

Innovationsbron ser därför inte en startgarantimodell som en lämplig lösning för vår målgrupp även om en sådan modell i undantagsfall kan vara den lösning som en affärsidé bedöms ha störst nytta av att använda.

AVSNITT 3.3.8 SAMARBETEN MED AFFÄRSÄNGLAR, INKUBATORER SAMT TEKNIKPARKER OCH FORSKNINGSPARKER UTVECKLAS

Innovationsbron arbetar nära inkubatorerna, som visat sig vara mycket bra organisationer för att kvalitetssäkra långsiktiga professionella processer för effektiv småföretagstillväxt.

I nätverket runt inkubatorerna finns erfarna affärsänglar, här verkar lärosätenas innovations-verksamheter och så även olika insatser från t.ex. Vinnova, Nutek, Almi, KKS, SSF, Mistra m.fl. I flera fall finns även starka industriforskningsinstitut som ofta visat sig vara en mycket bra brygga mellan akademi och näringsliv.

AVSNITT 3.3.10 ETT MARKNADSRÅD INRÄTTAS

Innovationsbron avstyrker förslaget att Almi själv inrättar ett eget marknadsråd, och vill i stället peka på rådgivningsutredningens förslag som är att ett ”konkurrens- och samverkansråd” bör inrättas på nationell nivå. Medlemmar i rådet bör vara de större aktörerna i rådgivningssystemet, myndigheter med ansvar för frågor kring entreprenörskap och innovationer, företrädare för den organiserade privata konsultmarknaden samt kundrepresentanter med inriktning mot frågor kring entreprenörskap och innovationer samt företrädare för de

mest efterfrågade formerna av privat rådgivning. Detta borde inkludera de statliga aktörer som erbjuder finansiella insatser.

AVSNITT 3.3.12 BANKER I TIDIGARE SKEDEN: EN NY SAMFINANSIERINGSMODELL

Innovationsbron är tveksam till förslaget att öka Almis kreditandelsutrymme. En ökning gör att Almi ofta blir huvudkreditgivare vilket kräver uppbyggnad av ansenliga resurser i tid och pengar för att axla det ansvaret. Almis uppskattade roll som katalysator ändras till kreditgivare och syndikatarrangör vilket riskerar att leda till en ändrad tyngdpunkt mot kredituppföljning.

AVSNITT 3.4 PRINCIPER FÖR FINANSIERING AV FÖRETAGSUTVECKLING

I företags tidigaste skeden är risken oftast för stor för att investerare eller kunder skall engagera sig. Offentliga medel i dessa skeden kallas marknadskompletterande och syftar till att brygga över den period av hög risk och behov av hjälp och stöd, coachning, råd och finansiella medel som ofta är avgörande för att en företagsidé skall få möjlighet att utvecklas. Innovationsbron hjälper innovatören eller entreprenörsteamet att omhulda, kravställa och bygga bolagets initiala steg genom att vara en fullt ut ägarpart med ansvar och erfarenhet om tidiga processer i företagsbyggandet.

Syftet med marknadskompletterande finansiering är att bidra till att överbrygga gapet mellan de stödformer som finns tillgängliga i företags uppstart tills dess privata, kommersiella aktörer kan ta vid, alternativt tills företaget är kundfinansierat, dvs. arbeta med att skapa ett kvalificerat flöde av tidiga forskningsbaserade företag.

Innovationsbron investerar i ett brett spektra av verksamheter och begreppet ”forskningsrelaterat” är den enda principiella avgränsning som görs.

AVSNITT 3.5 LÄROSÄTENAS INNOVATIONSSYSTEM

På de flesta större orter finns väl fungerande inkubatorer. Det eko-system som byggts upp kring landets universitet och högskolor varierar, är underfinansierat men i allt väsentligt väl fungerande. Varje universitet och högskola har en egen kultur och de starkaste incitamenten att ta hand om forskningsresultat och innovationer som föds finns inom respektive universitet. Det är universitetens egna verktyg, t ex holdingbolagen, som oftast och i nära samarbete med inkubatorer har legitimitet, förtroende, kompetens, erfarenhet och möjligheter att tillvarata dessa resultat och innovationer.

I Regeringens Forsknings- och Innovationsproposition förstärks och förtydligas flera insatser på ett positivt sätt. Det är i det kommande arbetet viktigt att de intentioner och insatser som formuleras i propositionen implementeras.

Innovationsbron anser att det är viktigt med tydliga riktlinjer för vad Innovationskontor, holdingbolag samt externa finansiärer och utförare har för ansvarområden så att onödig konkurrens undviks och ett mer renodlat system skapas.

En insats som har fungerat mycket väl är Fokus Verifiering, som Innovationsbron, i samarbete med Vinnova, tillhandahåller. Ambitionen är att varje affärsidé, på ett mycket tidigt stadium, skall genomgå en teknik och marknadsverifiering, som sedan ligger till grund för prioriteringar och inriktning av verksamhetens uppbyggnad. Även Vinnovas nyckelaktörsprogram och programmet VINNVÄXT är starka satsningar där samverkan finns med inkubatorer.

AVSNITT 3.6 ÖVERSYN AV STIFTELSEN INDUSTRIFONDENS VERKSAMHET

Innovationsbron stödjer förslaget om en översyn av Industrifondens verksamhet som en del i den fördjupade analys som Innovationsbron efterlyser.

AVSNITT 3.7 ETT MER UTVECKLAT SAMARBETE MELLAN DE STATLIGA FÖRETAGSFINANSIÄRERNA

Erfarenhetsutbyte och samverkan mellan statliga finansiärer är bra. Viktigt är dock att samverkan inte sker för samverkans skull utan med kundfokus och en beredskap att förändra sina respektive organisationer så att effekterna i kundledet förstärks. De statliga aktörerna måste få tydligare uppdrag och incitament att samverka med andra aktörer och att vid behov slussa kunder vidare, även till privata aktörer.

AVSNITT 3.8 SAMARBETE PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

Innovationsbron anser att utredningen inte har beskrivit de omfattande samarbeten på lokal och regional nivå som finns redan idag. Några exempel kan nämnas här, men det finns många ytterligare samarbeten: I Östergötland samverkar Innovationsbron region Mitt, Almi Östergötland och Länsstyrelsen inom Innovationsfinansiering Öst. Oavsett vilken organisation som kunden kontaktar får han eller hon tillgång till de samlade resurser som parterna erbjuder. Innovationsrådet i Västerbotten fyller samma syfte och är ett nära samarbete mellan Innovationsbron region Norr, Länsstyrelsen Västerbotten, Almi, Uminova Innovation och Innovation Västerbotten. I Västsverige samarbetar Innovationsbron region Väst regelbundet med Almi och Västra Götalandsregionen. Aktörerna driver bl a en webbaserad guide över offentlig finansiering för utveckling av innovativa produkter, tjänster och tillväxtföretag i Västsverige. Region Väst har dessutom tecknat saminvesteringsavtal med flera av regionens inkubatorer och universitetens holdingbolag. I Uppsalaregionen har Innovationsbron region Mitt och ett antal affärsänglar initierat fonden Uppsala Seed Capital. Andra investerare i fonden är Länsförsäkringar Uppsala, Uppsala akademiförvaltning, Uppsala universitets Utveckling AB och SLU Holding AB. I Sydsverige finns sedan en tid ett organiserat samarbete mellan Innovationsbron region Syd och Almis Innovationsverksamhet i Kronoberg, Kalmar, Skåne och Blekinge med syftet att samordna tidiga finansiella insatser till nystartsföretag.

De regionala innovationssystemen ser olika ut och i dagsläget är Innovationsbron anpassad till och en stark part i dessa. Förmågan att verka regionalt och nationellt har varit centralt i

Innovationsbrons arbete. Utredningens förslag leder till en väldigt komplex ägarbild regionalt, vilket kommer att försvåra organisationens arbete. Regionalt måste olika förutsättningar, särarter, viljor, individer m.m. kunna forma sitt eget system baserat på sina regionala förutsättningar. Utredningens förslag tar inte hänsyn till detta.

AVSNITT 3.10 TYDLIGARE MÅL OCH BÄTTRE UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

De statligt finansierade aktörerna måste också få tydligare uppdrag och incitament att samverka med andra aktörer och att vid behov slussa kunder vidare, även till privata aktörer. Styrsystemet bör granskas med avseende på om det lockar rådgivningsaktörerna att redovisa kvantitet och kvalitet, eller om det utgår från nytta och resultat för kunderna.

AVSNITT 4 FÖRSLAGENS KONSEKVENSER

Innovationsbron anser att förslagets konsekvenser inte är tillräckligt belysta. En ändrad struktur och rollfördelning måste analyseras och utredas ytterligare innan ett så viktigt och kostsamt arbete påbörjas.

Innovationsbron anser att det är viktigt att kraftsamla kring finansiering av små och medelstora företag, såväl nationellt som regionalt, i ett internationellt sammanhang, samt att utforma och säkerställa implementering av tydliga ägardirektiv och instruktioner för bolag och myndigheter som arbetar med insatser av offentliga medel till uppstart och tillväxt av kommersiell verksamhet. Att offentliga aktörer behöver arbeta såväl med befintliga och nya småföretag som med större företag är en självklarhet, likaså är insatser mot forskningsbaserade företag, avknoppningar och samgåenden centrala för att främja Sveriges tillväxt. Dock är det viktigt att ha respekt för skillnader i affärslogik mellan olika branscher, faser och företagstyper och där både kunna fokusera på särart och främja affärsutveckling vid samverkan. Insatser med offentliga medel måste kunna göras i olika faser och på olika sätt, för att i varje enskilt fall skapa bästa möjliga förutsättningar för respektive affärsidé att utvecklas internationellt. Detta ställer stora krav på ledarskapet, erfarenhet och professionalism i innovationssystemet samt förmåga och motivation hos de individer som arbetar med frågorna att arbeta kundfokuserat och värdeadderande, i alla sammanhang och på alla nivåer.

Ur ett kund- och investerarperspektiv minskar detta risken i ett engagemang, det ökar attraktion av kommersiellt kapital och betalande kunder samt bygger upp attraktiva karriärvägar för kompetenta individer.

Vi anser inte att det föreslagna samgåendet mellan Almis innovationsverksamhet och Innovationsbron, jämfört med ett väl utvecklat samarbete, innebär en förbättring. Innovationsbrons verksamhet är specialiserad på affärsidéer med forskningsrelaterad affärslogik, kompetens, erfarenhet, metoder och processer är välbeprövade, välfungerade och väletablerade, här är vår kärnverksamhet idag. De speciella insatser som krävs för att forskningsrelaterade och kunskapsintensiva företag skall utvecklas skiljer sig i flera avseenden från de insatser som gynnar generell tillväxt av småföretag. Almi och Innovationsbrons regionala verksamheter skiljer sig också avseende kundgrupp, arbetssätt, produkt- och processutbud samt målgrupp

och affärslogik, oftast väsentligt och finns skäl att befara att ett fullt ut genomfört samgående, i enlighet med förslaget, riskerar att skada stödet till de forskningsrelaterade och kunskapsintensiva småföretagens utveckling.

Peter Strömbäck
VD Innovationsbron AB

Akbar Seddigh
Styrelseordförande Innovationsbron AB